

Järvamaa omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste

PROTOKOLL

Paide raehoone

07. september 2015 NR 2

Algas kell 13.00, lõppes 15.30

Koosoleku avas Paide Linnavolikogu esimees, omavalitsusüksuste ühinemise ettevalmistamise töögrupi liige Peeter Saldre.

Juhatas konsultatsiooni- ja koolituskeskus OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõiv.

Protokollis linnavolikogu sekretär Ulvi Vürmer.

Võtsid osa Albu, Ambla, Imavere, Järva-Jaani, Kareda, Koeru, Roosna–Alliku, Väätša, Paide valla ja Paide linna esindajad. Kutsutud Järva Maavalitsuse esindajad. (*registreerimisleht protokollile lisatud*).

Koosoleku päevakord:

13.00-13.10 Paide Linnavolikogu esimehe tervitus, mis toimunud.

13.10- 14.10 Järvamaa omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste taust. Ülevaade konsultandi poolt koostatud materjalidest omavalitsusüksuste lõikes: Järvamaa rahvastikutrendid, KOV majandusülevaade, KOV tagasiside küsimustikule. Arutelu.

14.10- 15.00 Järvamaa ühinemisläbirääkimised. Arutelu konkreetsete tegevuste osas.

1. KUULATI Paide Linnavolikogu esimehe P. Saldre ettekannet, milles ta andis ülevaate ühinemisläbirääkimiste protsessi hetkeseisust.

P. Saldre märkis, et hetkel ollakse äraootaval seisukohal – millised saavad olema valitsusepoolsed kriteeriumid omavalitsuste ühinemisel.

P. Saldre ütles, et eelmise kohtumise järgselt on Paide linnal olnud ühinemisteemad arutusel Paide vallaga. Kas tuleb juurde ka teisi omavalitsusi - näeme edaspidi.

P. Saldre avaldas arvamust, et kuna Türi vald ei osale läbirääkimistel, siis ei saa rääkida Suur-Järvamaa omavalitsusest.

P. Saldre lisas, et seekordse kohtumise eesmärk on paika panna töörühmad ja otsustada millal tööd alustada juba konkreetsemate aruteludega.

P. Saldre teatas, et Paide linna soov on, et esialgu jätkaks eestvedajana tööd Rivo Noorkõiv.

2. KUULATI OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõivu ettekannet (*esitlus protokollile lisatud*).

R. Noorkõiv tutvustas kohtumise edasist käiku ja teatas, et arutusele võetakse 3 teemapaberit:

- Rahvastik
- KOV eelarved

- KOV küsitlus ja järeldused.

R. Noorkõiv andis teada missugustest kriteeriumitest, arvestades olemasolevat ressursi, on ta oma analüüsimistes lähtunud.

R. Noorkõiv rõhutas, et iga omavalitsus on omapärane ja väga palju oleneb strateegilisest juhtimisest. Iga teenuse tõhusaks osutamiseks on vaja teatud arv inimesi, st kriitilist teenuste piirkonda. Mõelda tuleks nii kliendi, teenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse kui selle osutamise rahalistest aspektidest lähtuvalt.

R. Noorkõiv palus omavalitsustel mõelda kaasa, et dialoogi edasi arendada, mis on need vajadused millest peab rääkima, miks on reformi vaja? Kudas me saame nimetada reformi reformiks?

R. Noorkõiv ütles, et tihti oodatakse reformiga imet aga seda ei tule, kui ei tule teatud sündapoliitilisi muutusi.

R. Noorkõiv märkis ühinemise tausta analüüsid, et Järvamaa seis on üsna nukker. Maakonna elanike arv on vähenenud 25 %, õpilasi on vähemaks jäänud, tulevik on veelgi trööstitum. Elanikkond vananeb pidevalt. Sellest lähtuvalt tõstatab R. Noorkõiv küsimuse: Kuidas hoida sotsiaalkulusid samal tasemel, mis on 10 – 15 aasta perspektiiv? Kuidas korraldada targalt elu kahanevas rahvastikuolukorras.

R. Noorkõiv tõi välja maakondliku ühinemise kesksed küsimused:

- Koolivõrgu korrastamine
- Rahvastikuprognosis ja elanike arvust tulenevad teemad – maksumaksjate arv, üksikisiku tulumaks, tulud elanike kohta, avalike teenuste osutamise majanduslik tõhusus
- Inimkapital ja sotsiaalne sidusus
- KOV põhitegevuse tulem ja omafinantseerimise võimekus

R. Noorkõiv märkis, et teenuste pakkumine Järvamaal on hea aga küsimus on selles, kas suudetakse hoida seda seis. Kuidas koostöös, paremini ja mõistlikumalt omavalitsused saavad teenuseid pakkuda.

R. Noorkõiv rõhutas, et igale omavalitsusele tuleb läheneda individuaalselt.

Puudusena tõi välja selle, et hetkel pole määratletud millisel juhul on hea teenus. Vaja on teenuste miinimumnõuetes kokkulepet.

R. Noorkõiv tõi välja oluliste arutusteemadena KOV ja keskvalitsuse teenuste osutamise vastutuse jaotuse:

- üldhariduse tagamisel
- esmatasandi tervisekeskuste tagamisel.

R. Noorkõiv ütles, et omavalitsus peab suutma pakkuda tasakaalu keskvalitsusele aga esmalt peab mõtlema kuidas Järvamaal koos edasi minna ning tõstatab küsimuse omavalitsustele: mis on võtmetähtsusega teemad Järvamaa arengu jaoks, kuidas edasi minna parimal moel?

R. Noorkõiv esitas kokkuvõtte murekohtadest, mis selgusid omavalitsuste poolt saadetud küsitluste vastustest.

Olulisemad küsimused omavalitsuste jaoks:

- mida teha, et pidurdada elanike arvu vähenemine?
- mida teha ettevõtluskeskkonna arendamiseks - kuidas osaleda tööle suunamisel, kutsehariduse arendamisel?
- kuidas ühisasutusi paremini tööle panna?
- mida oleme õppinud varasematest koostöökogemustest?
- kas oleme valmis kandma võlakoormat ühiselt?
- kuidas enda seatud eesmärgid täita?
- milline rahastusmudel saab olema?
- milline on kogukonna roll?
- kuidas hoida noored pered maal?
- kuidas laiendada strateegilist juhtimistasandit?

R. Noorkõiv esitas arutamiseks: Millisena näeme maakondliku juhtimise mudelit Järvamaal?

R. Noorkõiv märkis, et omavalitsuste küsitluslehtede vastustelt puudusid väga olulised maakondlikud dokumendid.

Kohalike omavalitsuste mõtted, sõnavõttud:

Kulno Klein (Paide linn)

Rõhutas, et ühistöö on kõikide asjade alus. Tõi näitena raamatupidamise tsentraliseerimise. Dokumendid ühistel alustel.

Peeter Saldre (Paide linn)

Tõi esile Türi valla näite – mida kaasa võtta teiste kogemustest.

R. Noorkõiv täpsustas, et Türi näitel on ennatlik järeltõus teha. Aeg annab selleks arutluse - mis täpselt tehtud.

Aldo Tamm (Koeru)

Tõi esile olulisena ühisasutuste teema. Esitas võrdluse nõukogudesse määramise kohta, kas omavalitsustes käitatakse sarnaselt riigile, kas ühinemise korral käitatakse teisiti?

Jüri Ellram (Imavere)

Märkis, et küsimusi tekkinud varasemast enam. Milline optimaalne omavalitsuste mudel tuleb? Märkis, et maakondlike arengudokumentide järgi ei elata. Arengu toimumiseks on vaja riigilt rohkem tuge. Rõhutas ettevõtluse arengu tähtsust – omavalitsus peab ettevõtlust arendama aga milliste vahenditega?

R. Noorkõivu märkus: meie peades on kinnistunud investeeringud ainult „betooni“ – ei näe enam inimressurssi – juhtimise taset. Heal juhtimisel on sisuline väärtus. Kuidas tegevustes suuremat tõhusust saavutada?

Ants Hiiemaa (Paide linn)

Rõhutas, et reformi mõte on hoida seda, mis täna on olemas. Kas suudame selliseid teenuseid pakkuda 10 aasta pärast?

R. Noorkõivu märkus: on väljakutseid, mis tuleb vastu võtta. IT lahendused.

Lauri Läänemets (Väätsa)

Tõi esile inimesele suunatud lähenemise – millised arengud seisavad ees tööealise elanikkonna hulgas. Tõstatas küsimuse: kas suurel omavalitsusel ei seisa ees samad küsimused, mis praegu väikestel valdadel? Rõhutas, et pole vaja välist vormi – kõige olulisem on inimene.

Arto Saar (Järva-Jaani)

Tõi välja olulisena elamispinna küsimuse maal. Elamiskõlbliku üürituru loomine – noored pered jääksid kohapeale.

Harri Lepamets (Ambla)

Rõhutas, et odavamalt saab teenuseid pakkuda tehes koostööd ühisasutuste kaudu.

R. Noorkõivu märkus: koostööd ja ühistegevust tuleb igal ajal teha – nii enne kui pärast reformi. Koostöö pole KOV reformi alternatiiv.

Mart Mäemets (Paide vald)

Elamufond – vananev põlvkond. Ettepanek: suured korterid ehitada ümber väiksemateks korteriteks - lahendada nii ka vanuritele koduhoiuteenuse osutamise küsimus. Probleemiks finantsiliste vahendite leidmine.

Eveli Lilleoja (Imavere):

Rõhutas sotsiaalteenuste osutamise tähtsust kohapeal – teenuse osutamine lähedal parem, oluline hoolivus.

R. Noorkõiv tõstatas küsimuse: kust leida head sotsiaaltöö spetsialisti maale? Palgaerinevus maal töötava spetsialisti ja linnas töötava spetsialisti vahel suur.

Vello Teor (Ambla)

Tõstatas küsimuse tuleviku kohta – kuidas näeb Järvamaa välja 2020? Kuidas ühisasutused toimetavad, missuguse omavalitsusliiduga tehakse koostööd, mitu maakonda jääb, kas suudame ühineda? Avaldas arvamust, et 2-3 omavalitsust oleks ideaalvariant. Märkis, et mingit arenguhüpet oleks vaja.

Janno Nau (Kareda)

Rõhutas riigipoolsete toetuste vajadust seoses ettevõtluskeskkonna arendamisega. Märkis, et täna suurtel ja väikestel valdadel tingimused samad. Väikevallal ei ole võimalik Harjumaaga konkureerida.

R. Noorkõiv tõi esile julgeolekuriskid – tsiviilkaitse.

R. Noorkõiv rõhutas, et oluline on täna mõelda tulevikule ja teha strateegilisi otsuseid vähemalt 15. aasta perspektiivis.

Aldo Tamm (Koeru)

Rõhutas muutuste vajalikkust - vanaviisi edasi minna ei saa.

3. KUULATI OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõivu ettekannet konkreetsete tegevuste kohta.

R. Noorkõiv tõstatas küsimuse:

Kuidas parimal moel ühinemisläbirääkimistega edasi minna – millised töörühmad ühinemisläbirääkimiste jätkamiseks moodustada?

R. Noorkõiv pakkus omaltpoolt välja 5. töörühma:

1. Juhtkomisjon
2. Haridus, noorsootöö, kultuur, sport
3. Sotsiaalkomisjon
4. Taristu, kommunaalmajandus ja munitsipaalvara
5. Külaliikumine, kodanikuühendused ja kohalik omaalgatus

R. Noorkõiv palus omavalitsuste esindajatel teha omapoolseid ettepanekuid töörühmade moodustamise ja mehitamise osas.

Toimus arutelu. (*Ettepanekud, märkused töörühmade moodustamiseks*).

Arutelu tulemusena lisati üks teemarihm, mis käsitleb haridust ja ettevõtlust, laiemalt tööturu teemat.

R. Noorkõiv pani esitatud ettepanekud töörühmade moodustamise osas hääletusele.

Otsustati:

17 poolthäälega jätta haridusküsimuste teema välja 2. töörühma loetelust ja lisada haridusteema 6. töörühma alla.

Otsustati:

24 poolthäälega lisada moodustavate töörühmade alla uus töörühm 6. „Haridus, tööalane ettevalmistus“.

OTSUSTATI:

Moodustada alljärgnevad töörühmad:

- 1. Juhtkomisjon** (üldine koordineerimine, õiguslikud aspektid, ühisomavalitsuse toimimismudel, rahastamine ja eelarve, koostöösuhted).
- 2. Noorsootöö, kultuur, sport** (haridus-, kultuuri- ja spordiasutuste ning noortekeskuste võrk, valdkondade toimemehhanismid, teenused).
- 3. Sotsiaalkomisjon** (sotsiaalpoliitika, teenused ja toetused, sotsiaalasutused).
- 4. Taristu, kommunaalmajandus ja munitsipaalvara.**
- 5. Külaliikumine, kodanikuühendused ja kohalik omaalgatus.**
- 6. Haridus, tööalane ettevalmistus** (karjäärinõustamine, tööturu vajadused), töökohtade loomine ja kõrgem lisandväärtus.

R. Noorkõiv palus määratleda kohalolijatel ennast töörühmadesse (*protokollile lisatud kohapeal töörühmadesse määratud isikute nimekiri*).

Omavalitsustele anti ülesandeks juhtkomisjoni kogunemise ajaks töörühmade nimekirjad täiendada.

R. Noorkõiv palus omavalitsuste esindajatel teha ettepanekuid järgmise kohtumise toimumise osas.

Tõstatati küsimus töörühmade osalejate töötasustamise kohta.

P. Saldre märkus: Paide linn ei tasusta.

Otsustati : antud küsimus võetakse päevakorda juhtkomisjoni kohtumisel.

OTSUSTATI: Juhtkomisjon koguneb 2. novembril kell 13.00 Paide raehoones.

P. Saldre
Paide linna esindaja

R. Noorkõiv
OÜ Geomedia konsultant